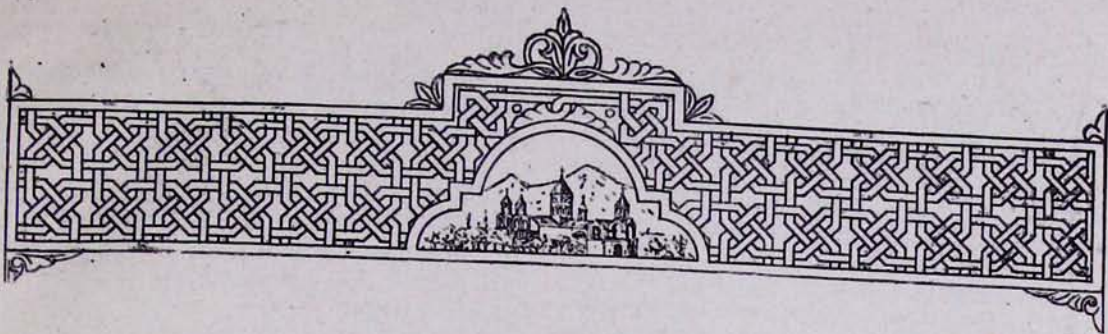

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՄԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐԸ

այր Աթոռի պաշտոնաբերք «Էջմիածին» ամսագրի այս համարում հրատարակվում է Կոստանդնուպոլսի նախկին Պատրիարքական փոխանորդ հանգուցյալ Ս. Գևորգ արքեպիսկոպոս Արսլանյանի կտակը, որով նա Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին է նվիրում իր անձնական գույքը և հարուստ գրականությունը:

Հանգուցյալ Էջմիածնասեր ու հայրենասեր եկեղեցականի հարազատներն ու սիրելիները, հարգելով նվիրատու սրբազանի կամքը և կետ առ կետ կատարելով կտակի բոլոր արամադրությունները, մի սրտառույշ ու սիրաշատ նամակի հետ, Մայր Աթոռ են ուղարկել հանգուցյալ Ս. Գևորգ արքեպիսկոպոս Արսլանյանի անձնական գույքն ու գրականությունը:

Մայր Աթոռի Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի որոշումով, այդ հարուստ գրականությունը տրամադրվել է Ս. Էջմիածնի Հոգևոր Ճեմարանին, որտեղ, ըստ գրականության բաժինների, պիտի դասավորվեն գրքեր՝ հանգուցյալ նվիրատու սրբազանի անվան սկզբնատուները կրող մասնավոր դարակների մեջ: Իսկ անձնական գույքը ի պահ է դրված վեհարանում:

Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անունից շնորհակալության և օրհնության նամակ է ուղարկված հանգուցյալ սրբազանի հարազատներին, որոնք այնքան ջանքեր են արժանացրել կատարելուն, հավերժացնելով Ս. Գևորգ արքեպիսկոպոս Արսլանյանի հիշատակն ու սիրելի անունը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում:

Արտասահմանի մամուլից մեզ հայտնի դարձավ Մայր Աթոռի համար վերջերս կատարված մի ուրիշ նվիրատվություն:

Պորտուգալիայի մայրաքաղաք Լիսաբոնում մահացած տիար Գալուստ Կյուպենկյանը Մայր Աթոռին կտակել է 400.000 դոլար:

Երկու անուններ, երկու մարդիկ, երկու տարբեր ասպարեզներից, մեկը՝ համեստ ու հավատավոր եկեղեցական, մյուսը՝ ձեռներեց, մեծանուն ու մեծատուն, միջազգային շրջանակի ու համաբալի տեր անձնավորություն, բայց երկուսն էլ հարազատ ու ազնվասիրտ հայեր, հայրենասեր և եկեղեցասեր մարդիկ, երկուսն էլ Ս. Էջմիածնի և Մայր Աթոռի հարազատ զավակներ, որոնք իրենց որդիական հարգանքն ու սիրտ տուրժն են տալիս Մայր Աթոռին, մեկը իր հարուստ ֆակից, մյուսը՝ իր ամբողջ ունեցածը՝ «գոյի շափ զկեանս իւր», բայց երկուսն էլ անկեղծ նվիրումով, ազգի և եկեղեցու խանդավառ սիրով:

Անցյալում մեծ է եղել հայ Կեսարիայի Լռախախք մեր ժողովրդի կյանքում: 17-րդ, 18-րդ դարերում և մինչև 19-րդ դարի կեսերը, կեսարացի ամիրաներն ու խոջաները, որոնք Թյուրքիայում իրենց ձեռներեցությամբ հասել էին տնտեսական նախանձելի բարձրության, վնասական դեր էին կատարում ոչ միայն Թյուրքիայի ներքին ու տնտեսական կյանքում, այլ նաև հայ ազգային-եկեղեցական գործերը կենտրոնացրել էին իրենց ձեռքում, և իրենց նվիրատվություններով շեն ու պայծառ էին պահում մեր մշակույթի կենտ-

րոն հանդիսացող վանքերն ու եկեղեցիները, հայրենի վանքերից մինչև հեռավոր Ս. Երուսաղեմը, Կոստանդնուպոլիսն ու Վենետիկը:

Կեսարացիները շնորհակալ դեր են կատարել նաև հայ գիտության, կրթության, գրականության զարգացման ու պահպանման գործում:

Կեսարիան հանդիսացել է միշտ էլ հայկական կոլորիտով, հայեցի շնչով, հայկական ավանդություններով ապրող ու ստեղծագործող մեր կարևոր կենտրոններից մեկը, որն իր անջնջելի կնիքը, դրոշմն է դրել հայ կյանքի վրա:

Եվ տիար Գալուստ Կյուպենկյանը կեսացի հայ մարդու եկեղեցասիրությունը, ձեռներեցությունն ու ճարպկությունը իր մեջ լավագույնս մարմնավորող անձնավորությունների առաջիններից մեկն է հանդիսացել, որի անունը սերտորեն ու լայն շափով կապված է եղել Սփյուռքի մեր մի շարք եկեղեցիների, կրթական, մարդասիրական հաստատությունների շինության, պայծառության և այլ բարերարությունների հետ:

«Երանի՜ որ ունիցի յիշատակ ի Սիոն»:

Մեր ժողովրդի ազգային-եկեղեցական կյանքում Ս. Էջմիածինը հանդիսացել է մեր հոգևոր Սիոնը, որի հետ անխզելի կապով կապված է եղել հայ ժողովուրդը որպես իր հավերժական կենտրոնի, իր հոգևոր Հայրենիքի հետ:

Ահա քե ինչու միայն հայրենի հողի վրա կանգնած հուշարձաններն ու կոթողները հավիտենական ու անմահ են: Մեր ժողովուրդը շատ բան է կառուցել օտարի հողի վրա, բայց, այսօր, դժբախտաբար, այդ կատարված բարերարություններից շատերի հետքն անգամ չի մնացել, որովհետև «Մառն արմատով է ծառ, տունն հիմամբ է տուն»: Մինչ, մեր հայրենի աշխարհը՝ սուրբ փառքի մի աշխարհ է, որտեղ յուրաքանչյուր փառ ու կոթող, կամար ու խոյակ, քեկուզ ավերակ, բայց լուռ խոսում է մեր անցյալի մեծության մասին:

Ժամանակն է, որ յուրաքանչյուր ճշմարտապես հայրենասեր և էջմիածնասեր մարդ, մտածի Ս. Էջմիածնում մի հավերժական հիշատակ ունենալու մասին:

Անցյալում հայ ժողովուրդը ոչինչ չի խնայել Ս. Էջմիածնի համար: Նա կանգ չի առել ոչ մի տնտեսական, բարոյական զոհողության առաջ հանուն Ս. Էջմիածնի: Հենց դրա համար էլ Ս. Էջմիածինը դարձել է Սրբություն Սրբոց հայության համար, «ճշմարտապես և ոչ կարծեօք»:

Այսօր, մանավանդ, Մայր Աթոռը կարիքն ունի մեր ազգային մեծահարուստ բարերարների, հայրենասեր, էջմիածնասեր մեր հոգեվորականության, մեր հավատացյալ հայ ժո-

ղովրդի նյութական ու բարոյական դրական աջակցության:

Փառք, անսահման երախտի՜ք մեր հայրենի հարազատ պետության, որ իր միջոցներով ձեռնարկեց Մայր Տաճարի վերանորոգման աշխատանքներին: Բայց Մայր Աթոռում կան կատարվելիք այնպիսի ձեռնարկներ, որոնք պահանջում են տնտեսական, նյութական նույնքան խոշոր միջոցներ: Մայր Տաճարի վերանորոգությունը որպես պատմական ու ճարտարապետական արժեքավոր ու հնագույն կոթողի, բարոյական, նյութական վերականգնման աշխատանքների սկիզբն է միայն: Նյութական պայմաններ են անհրաժեշտ, կազմակերպելու համար էջմիածնի անբաժանելի մասը կազմող Ս. Հռիփսիմի, Ս. Գալանի և Ս. Շողակարի վանքերը վերանորոգելու գործը: Անհրաժեշտ է նաև կազմակերպել Մայր Աթոռի տպարանը, սովարացնել Մայր Աթոռի միաբանությունը և Հոգևոր ձեռնարանը է՛լ ավելի ինքնաբավ դանձնել: Դեռ չենք խոսում այն ձեռնարկների մասին, որոնք շոշափվել են նախորդ խմբագրականներում:

Վերջին տարիները Մայր Աթոռի տնտեսական ամբողջ ծանրությունը ընկել է Մայր Հայրենիքի և մեր սովետական քեմիկատի վրա: ՍՍՀՄ-ԹԻ ՄԵՐ ԱՋԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԹԵՄԵՐԻ ՊԱՏՎԻ, ԽՂԶԻ, ԵԿԵՂԵՑԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ, ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՆ Է՛ ՆՅՈՒԹԱՊԵՍ ԵՎ Ս ԱՊԱՀՈՎՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Ուրախ ենք հոգեկեն, որ վերջերս մեր մի շարք արատասահմանյան քեմիկատ եղան մեծ հանգանակություններ՝ տեղական եկեղեցիների կարիքների համար, բայց, պետք է հիշեցնել, որ մեր էջմիածնասեր և հայրենասեր առաջնորդների առաջնահերթ խնդիրներից մեկն է նաև Մայր Աթոռի տնտեսական ապահովությունը, որի մասին պիտի որ մտածեին մեր քեմական առաջնորդներն ու խորհուրդները, եկեղեցական հոգաբարձությունները, հայրենակցական կազմակերպությունները, և առաջին հերթին՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը:

Պողոս Նուպար փառյալի գլխավորությամբ, հայ ունեւոր դասի աջակցությամբ, և բովանդակ հայ ժողովրդի մասնակցությամբ կազմակերպված այդ իրապես պատվաբեր ու ազգային մեծ միությունը պետք է գլխավորի Մայր Աթոռի նյութական օժանդակության հարցը Սփյուռքում:

Սովետական օրենքով Պետությունը բաժանված է եկեղեցուց, դպրոցը՝ եկեղեցուց: Մայր Աթոռը Պետությունից չի ստանում նյութական ոչ մի միջոց: Մայր Աթոռի նյութական ապահովության հարցը մեր քեմերի,

այդ քվում մանավանդ մեր Սփյուռքի քեմերի պատվի խնդիրն է: Հայկական Քարեգործական Ընդհանուր Միությունը իր լայն ու հնարավոր միջոցները սպառում է միայն մեր Սփյուռքի քեմերում, և մոռացության է տրված Մայր Աթոռի նյութական օժանդակության հարցը:

Մի ժողովրդի հոգեկան մեծությունը նրա կենսունակության, ուժի, գեղեցկության աղբյուրը ոչ այնքան է, որքան նրա նյութական հզորության մեջ է, որքան նրա բարոյական իդեալի և հոգեկան առաքինության:

Հենց հայ ժողովրդի մեծությունը ևս խարսխված է նրա հավատի, սիրո և բարոյական ուժի վրա:

«Նրանելի է տալն Բան զառնուլն» (Գործք, Ի 35):

Հայ ժողովուրդը առատաձեռն ժողովուրդ է: Մեր ժողովրդի այդ առաքինությունը հիմնրված է սիրո և զոհաբերության վրա:

Նրանք, ովքեր ոսկու շափանիշով են դատում կյանքն ու մարդկային բոլոր հարաբերությունները, նրանք դժբախտներ են, որոնք նույնիսկ չեն կարող վայելել իրենց դիզած հարստությունը, որոնք փողի, մամուռայի առաջ ստրկացած հոգիներ են:

ՈՍԿԱՆԻ ԴԵԶԵՐԻ մոտ ունենալ ՈՍԿԻ ՍԻՐՏ, հարստության կողմին՝ առողջ միտք և մարդասիրական վերաբերմունք, հանրային-հասարակական պարտքի գիտակցություն:

«Մեծատանց որ են յայսմ աշխարհի՝ պատուէր տաջիր մի՝ հպարտանալ և մի՝ յուսալ ի մեծութիւն սնոտի, այլ յԱստուած... զբարիս գործել, մեծանալ գործով բարութեան» (Ա Տիմոթ., 2 17):

Մարդկանց մեծությունը, վեհությունը դրսևորվում է նրանց խոնարհության, զոհաբերության ոգու մեջ, ժողովրդի, Ազգի, Հայրենիքի և Եկեղեցու հանդեպ ցուցաբերված նվիրման ու սիրո մեջ:

Ոչ ոք մեծ չի եղել առանց զոհողության, նվիրման ոգու, որովհետև մեծությունը հո-

գեկան առաքինություն է, որը բխում է Դերագույն Զոհողությունից՝ Աստուծուց:

Պատմական օրեր են լինելու Մայր Աթոռում, որոնք լավագույն առիթներ են հանդիսանալու հայ ունևորի, հայ արհեստավորի, հայ մտավորականի, հայ բովանդակ ժողովրդի համար, իրենց նվիրական պարտքը կատարելու Մայր Աթոռի հանդեպ, որ հազարամյակներ շարունակ, հոգեպես ծնել, սնել, դաստիարակել, առաջնորդել և այսօրվա խաղաղ նավահանգիստն է առաջնորդել հայ ժողովրդին, դարերի փորձությունների միջով:

Համագգային-հասարակական այդպիսի սրտառուչ վերաբերմունքներ Մայր Աթոռի համար կունենան նաև բարոյական մեծ նշանակություն, որը կբարձրացնի Մայր Աթոռի հեղինակությունը, միջազգային կշիռը:

Այս առիթով ուրախ ենք հայտնելու, որ այդ նպատակով Մայր Աթոռում ստացվել է մի ումն հավատացյալ ու ազնիվ մարդու 5.000 դոլարի նվիրատվությունը, գերապատիվ Տ. Դերենիկի եպիսկոպոս Փոլատյանի միջոցով:

Մեզ հայտնել են նաև, որ ուրիշ նվիրատվություններ ևս եղել են Դերենիկի եպիսկոպոսի միջոցով, որոնք շուտով կստացվեն Մայր Աթոռում:

Մենք վստահ ենք, որ հայ ժողովրդի սիրտն ու միտքը, այսօր մանավանդ, սերտորեն ու անբախտելի կերպով կապված են Մայր Աթոռի, Ս. Էջմիածնի և մեր պանծալի Հայրենիքի հետ:

Վստահ ենք, նույնպես, որ յուրաքանչյուր հավատացյալի սրտի ամենաջերմ ցանկությունն է հիշատակ ունենալ հայրենի հողի վրա՝ Ս. Էջմիածնում, որտեղ գուրգուրանով, սերունդների երախտագետ զգացմունքներով կհիշվի Մայր Աթոռի մեծ ու փոքր երախտավորների խնկելի հիշատակը:

Արդարև, երանի՜ է նրան, ով անմահ հիշատակ կունենա Մայր Աթոռում:

